

Titel: 18.

Citation: "18.", i *1913/1914: Betænkning (Landstinget)*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r26-shoot-chptrd1e10772/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: 1913/1914: Betænkning (Landstinget)

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

nogen Forandring i den nu bestaaende Tilstand. For Politikredsens Vedkommende er der foreslaaet den Forandring, at Han Herrederne forenes til een Kreds med Thisted Købstad og Hillerslev-Hundborg Herreder, og at Mors forenes med Skive Købstad og Sallinglands Herreder. Ej heller herimod findes noget at erindre, dog paa Vilkaar, at der, saafremt Politimesteren for førstnævnte Kreds faar Bolig i Thisted, hvad man maa anse for det naturligste, oprettes et Bipolitikkontor i Fjerritslev, og at der, saafremt Politimesteren i sidstnævnte Kreds ikke faar Bolig i Nykøbing, dersteds oprettes et Bipolitikkontor.

Bache.

Justitsministeriet.

18.

Viborg Stiftamt.

Viborg, den 29. April 1914.

I Henhold til Telegram og Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 23. d. M. betræffende Afgivelse af en Erklæring fra Viborg Amtsraad i Anledning af den Omlægning af Rets- og Politikredse, som vil blive en Følge af Gennemførelsen af det Rigsdagen foreliggende Retsplejelovforslag, tillader jeg mig tjenstligt at indberette, at Amtsraadet i et D. D. afholdt ekstraordinært Møde har vedtaget følgende Udtalelse:

„Amtsraadet maa indtrængende fraraade, at Lysgaard m. fl. Herreders Jurisdiktion henlægges under Silkeborg Retskreds, idet en saadan Omlægning af Jurisdiktionen og Bortflytning af Herredskontoret fra Kallerup vil være til stor Skade og Ulempe for Befolkningen, der, bortset fra Beboerne i de sydligste Sogne, vil faa alt for lang Vej til Herredskontoret, hvilket atter vil medføre baade Tidsspilde og store Udgifter for de paagældende, medens det nuværende Herredskontor netop ligger meget centralt og bekvemt for langt den største Del af Befolkningen. For Kallerup By og Hørup Kommune i det hele vil Herredskontorets Bortflytning være til ubodelig Skade, og meget Arbejde og store Værdier maa befrygtes at ville gaa tabt derved, og Oprettelsen af et Bitingsted i Kallerup vil efter Amtsraadets Formening paa ingen Maade kunne raade Bod herpaa. Man skal endelig henføre til, at Amtet med stor Bekostning i 1909—10 har opført et Ting- og Arresthus i Kallerup, der formentlig vil blive overflødig eller dog meget for stort og alt for kostbart i Drift, hvis Jurisdiktionen flyttes til Silkeborg, og Amtsraadet maa i ethvert Fald forvare sig imod, at Udgifter til Udvidelse af Ting- og Arresthuset i Silkeborg m. m. falder Viborg Amtsrepartitionsfond til Byrde.

Det forekommer Amtsraadet, at der er saa meget mindre Grund til den paatænkte Jurisdiktionsforandring, som det er Hensigten at ansætte 2 Dommere i Silkeborg. Udgiften vil derfor for Statskassen blive den samme, naar der oprettes 2 Retskrede, een i Silkeborg og een i Kallerup (Lysgaard m. fl. Herreder), hver med sin Dommer.

De foranførte Betragtninger maa Amtsraadet, om det end maa indrømmes med noget mindre Vægt, gøre gældende med Hensyn til Forslaget om at henlægge Lysgaard m. fl. Herreders Politikreds til Silkeborg Købstad og Birk.

I øvrigt skal Amtsraadet for denne Jurisdiktions Vedkommende henføre til, hvad det har udtalt i sin i Genpart vedlagte Erklæring til Justitsministeriet

af 30. August 1911 angaaende det da foreliggende Spørgsmaal om Henlæggelse af Kommunerne i Hids Herred under Silkeborg By og Birk og til medfølgende, fra Herredsfogeden i Lysgaard m. fl. Herreder indhentede Erklæring af 27. d. M.

Med Hensyn til den foreslaaede Politiretskreds Nykøbing M. Købstad, Morsø Herreder, Skive Købstad og Sallingland Herreder maa Amsraadet i Tilslutning til den medfølgende, fra By- og Herredsfogeden i Skive indhentede Erklæring af 28. d. M. bemærke, at denne Ordning sikkert vil medføre adskillige Vanskeligheder for Landjurisdiktionen og i ethvert Fald blive meget utilfredsstillende for Skive By og dens tæt beboede Opland — alt under Forudsætning af, at Politimesteren ikke faar Sæde i Skive By —, og det selv om der maatte blive oprettet et Bipolitikontor i Skive — en Foranstaltning, som efter Amsraadets Mening paa ingen Maade vil kuane raade Bod paa de Vanskeligheder, som Mangelen af en i Byen boende Politimester vil medføre.

Amsraadet skønner i øvrigt ikke, at der vil kunne være væsentligt at indvænde imod den foreslaaede Ordning, for saa vidt angaar de andre Rets- og Politikredse, som det dog paa Grund af den korte Frist, der har været givet Raadet til Overvejelse, kun har kunnet overveje i det store og hele.

De af Amsraadet omhandlede Bilag medfølger.

R. Howard Grøn.

Til Justitsministeriet.

Underbilag I.

Afskrift.

Sammen med Indstillingen, fremkommen som Resultat af Mødet den 10. Juli d. A. i Silkeborg angaaende en mulig Udskillelse af Hids Herred, tillader Viborg Amsraad sig at fremsende følgende Udtalelse til det høje Ministerium.

Efter vor Mening bør man i Almindelighed være i høj Grad betænkelig ved at gaa med til en Herredsudskillelse med Forlæggelse af Jurisdiktionssædet fra eet Amt til et andet og derved forandre Forhold, der har bestaaet i Aarhundreder. — Og finder vi, at en saadan Udskillelse for Hids Herreds Vedkommende i ingen Henseende kan siges at være saaledes paakrævet, at man af den Grund skal gaa med til en Omordning af gamle, hævdvundne Forhold. Dette saa meget mindre som Herredskontoret i den nuværende samlede Jurisdiktion er beliggende lige i Midten af denne med udmærkede Vejforbindelser til alle Sider, hvorfor man ogsaa, hvis Udskillelse her finder Sted, maa være forberedt paa, at lignende Ønsker kommer frem fra Beboerne i flere andre Jurisdiktioner, hvad, om de skulde gennemføres, foruden betydelige direkte Udgifter i ganske væsentlig Henseende vilde medføre Forrykkelse af Forholdene indenfor Amtet.

Som Grund til Udskillelsen fremføres der i det allervæsentligste fra de interesserede Kommuns Side Handelsinteresser i Forholdet til Silkeborg By, hvorimod der af egentlig juridiske Grunde kun er fremført meget forsvindende.

I Sammenhæng hermed staar da ogsaa, at Offervilligheden for at opnaa Udskillelsen hos Hids Herreds Beboere rent økonomisk set maa siges at være meget lille, idet hele den Sum, Kommunerne vil yde til Bestridelse af Udgifterne, er 1,810 Kr., det vil sige 181 Kr. pr. Sogn.

At Silkeborg By derimod synes at ville strække sig ret langt med Hensyn til Deltagelsen i Udgifterne, viser efter vor Mening yderligere kun, at det som anført fremfor alt er denne Bys Handelsinteresser, det drejer sig om i denne Sag.

Hvad den rent pekuniære Side af Sagen for Viborg Amts Vedkommende angaar, skal vi anføre, at i 1909 og 1910 byggede Amtskommunen et nyt Ting- og Arresthus i Kallerup, i Størrelse afpasset efter den samlede Jurisdiktions Indbyggerantal.

Hvis nu Hids Herred skulde blive udskilt, er Tinghuset alt for stort til den tilbageblivende Del, og Amtsrepartitionsfonden har altsaa derved paadraget sig saavel en Udgift en Gang for alle, der er betydelig større end nødvendigt, som aarlige ligeledes unødvendigt store Vedligeholdelses- og Driftsudgifter.

Vi vil derfor ogsaa, hvis Udskillelsen trods alt skulde blive besluttet, meget indtrængende henstille til det høje Ministerium, at Sagen da ordnes saaledes, at de af en saadan Udskillelse i Fremtiden flydende aarlige Udgifter til Vedligeholdelse og Drift af Ting- og Arresthuset i Silkeborg, Udgift til Arrestforvareren sammesteds, mulig forsøgede Politibetjent-Udgifter o. s. v. under ingen Omstændigheder kommer til at falde Viborg Amtsrepartitionsfond til Byrde.

Viborg Amtsraad, den 30. August 1911.

R. Howard Grøn. V. Schjerup. Jac. O. Nielsen. N. Leth.
S. Christensen. Hans Jensen. H. Lüttichau. S. Revsgaard.
Jeppe Chr. Christensen. J. Vesterby. Niels Krogh.

Underbilag 2.

Lysgaard m. fl. Herreders Kontor
i Kallerup.

Den 27. April 1914.

Til Viborg Stiftamt.

I behagelig Skrivelse af 24. ds. har Stiftamtet forlangt Erklæring over den dermed fulgte Sag betreffende den ved Lovforslaget om Rettens Pleje indeholdte Omlægning af Landets Rets- og Politikredse.

Saaledes foranlediget tillader jeg mig at ytre følgende:

Efter Forslaget skal nærværende Jurisdiktion i Forening med Silkeborg By og Birk udgøre een Retskreds. Saafremt dette vedtages, kan der formentlig gaas ud fra, at Hovedtingstedet med Dommerkontor vil blive i Silkeborg, og det Bitingsted, som ifølge Bemærkningen i Fortegnelsen over Retskrede kan ventes oprettet i Stedet for det Hovedtingsted, som skal nedlægges, vil formentlig blive i Kallerup.

Anførte Ordning synes mig imidlertid ikke at være heldig.

Som nærværende Jurisdiktion for Tiden er, har den en afrundet Form med Kallerup med Herredskontor og Tingsted beliggende i sin Midte, saaledes at der fra Herredskontor og Tingsted ikke noget Sted til Jurisdiktionsgrænsen er over 19 km i lige Linie. Den har en passende Størrelse saavel i Udstrækning (ca. 90 Kvadratkilometer eller 12 Kvadratmil) som i Indbyggerantal (ca. 25,000), og Kallerup ligger ved et Kors af Landeveje, saaledes at der til alle Sider er

den bedste Forbindelse. Overhovedet er Forholdene saaledes, hvad et Blik paa Kortet viser, at der, naar henses til Beliggenheden af Jurisdiktionens Herredskontor og Tingsted, vanskeligt i hele Landet findes nogen saa vel arronderet Landjurisdiktion som denne.

At flytte Herredskontoret med Dommerkontor til Silkeborg vilde i meget betyde en kendelig Ulempe for store Dele af Jurisdiktionen, hvis nordlige Del ligger indtil over 30 km fra Silkeborg, og paa disse Ulemper vil Oprettelsen af Bitingsted og Hjælpekortor i Kallerup kun hjælpe i ringe Omfang.

Paa Tingstedet foretages kun judicielle Handlinger, og af disse er saadanne Forretninger, som angaar Skiftevesenet, som oftest bedst egnede til Foretagelse paa Retskontoret, hvor ældre Skifteprotokoller og Skiftedokumenter, hvorfor der ofte i det enkelte Tilfælde kan have Brug, er beroende. Og for saa vidt det dernæst er bemærket, at ogsaa Indlevering af Dokumenter til Tinglæsning og Udsettelse af tinglæste Dokumenter vil kunne ske paa Bitingstedet, saa kan dette selvfølgelig ogsaa lade sig gøre, men vil formentlig neppe faa nogen større Betydning. Da Tinglæsningen ikke kan foregaa ved Bitingstedet, vil Folk, som ikke bor i umiddelbar Nærhed af Hovedkontoret, formentlig som hidtil vælge at sende pr. Post til Dommerkontoret de Dokumenter, der skal tinglæses, og Tilbagelevering paa Bitingstedet af tinglæste Dokumenter forudsætter Møde i dette Øjemed af de vedkommende interesserede, noget, som vistnok sjældent vil ske.

Den Fremgangsmaade, som vistnok bruges ved de fleste Retskontorer, at Udsendelse af tinglæste Dokumenter sker pr. Post mod samtidig Optrævning af paaløbne Omkostninger, vil formentlig fremdeles blive den sædvanlige.

Det tør vel ogsaa antages, at der i Kallerup vil blive etableret en Afdeling af Dommerkontoret, men et saadant Hjælpekortor vilde langt fra yde Erstatning for det Tab, som Hovedkontorets Fjernelse fra Kallerup vilde betyde for Beboerne. I saa Henseende skal blot nævnes Fjernelse af Skøde- og Panteregisteret, ved hvilket Beboerne meget ofte ved personlig Nærværelse og Konference maa søge Oplysning om dem vedkommende Forhold. Det er vel antydnet i Justitsministerens Bemærkninger, at der paa Hjælpekortorerne kan forefindes Afskrifter af Panteregistrene, men Hovedregistrenes Udvisende undergives Forandringer saa at sige hver Dag, og de ved Hjælpekortorerne beroende Afskrifter vil derfor ofte ikke kunne have den Paalidelighed, hvormed der i disse Forhold maa regnes, saaledes at saadanne Afskrifters Tilværelse ikke vil have samme Værdi som Tilstedeværelse af de egentlige Register, hvortil endvidere kommer, at en Undersøgelse af et Spørgsmaal i Registerne ofte maa suppleres med en Undersøgelse af de til Panteregistrene hørende Pantebøger.

For nærværende Jurisdiktion er der i 1910 opført passende Ting- og Arresthus, der ogsaa under den nye Retsordning vil kunne afgive fornødne Lokaler, ligesom der i Kallerup er god Embedsbolig med Kontor, som ligeledes under den nye Ordning vil være tilstrækkelig for Embedsmanden. Disse i alle Henseender ret tidsvarende Bygninger vil i det væsentlige blive overflødige i Tilfælde af Flytning af Tingstedet med Dommerkontoret.

Ved Siden af, hvad der saaledes er anført, er der et andet Hensyn, som det formentlig ikke er uberettiget at tage i Betragtning — Herredskontoret flyttedes til Kallerup i 1869, og det er først fra det Tidspunkt, at Bebyggelsen af Kallerup tog sin Begyndelse. Ligesom Kallerup, der nu tæller 1,500 Indbyggere, saaledes i alt Fald for en væsentlig Del maa siges at skyldes Herredskontoret sin Tilværelse, saaledes vil Herredskontorets og Tingstedets Flytning bevirke, at Udviklingen af Kallerup vil gaa i Staa, og at det økonomiske Liv i det hele vil faa et føleligt Knæk; Byen vil derefter, rent forretningsmæssigt set, ikke mere faa den Betydning for Egnen, som den har med Tingstedet med Retskontor.

Efter hvad der saaledes er anført, synes Forholdene saavel i det hele som i Enkelthederne stærkt at tale for Bevarelsen af nærværende Jurisdiktion som selvstændig Retskreds under den ved Loven tilsigtede Ordning.

Efter Forslaget skulde nærværende Jurisdiktion og Silkeborg By og Birk udgøre en Retskreds. Da Indbyggerantallet i en saadan Retskreds vilde blive ca. 43,000, vilde Kredsen blive for omfattende for en enkelt Dommer, og der skulde saa i Kredsen ansættes baade en Dommer for Civilsager og en for Straffesager.

I Stedet for denne Ordning vilde det, synes det mig, være mere hensigtsmæssigt, at nærværende Jurisdiktion som anført bevaredes som en Retskreds for sig, og at Silkeborg By og Birk ogsaa som hidtil vedblev at udgøre en Retskreds, hver af Kredsen med en Embedsdommer, altsaa med baade civile og kriminelle Sager. Antallet af Embedsmænd blev derved uforandret, og det vilde ikke medføre større Udgift, ligesom der ikke derved vilde gøres noget Brud paa gamle og tilvante Forhold, med hvilke Befolkningen føler sig fortrolig og tilfreds. Jeg skulde derfor meget tilraade, at nærværende Jurisdiktion bevares som Retskreds i det Omfang, den nu har.

Medens jeg saaledes maa holde paa, at dette vilde være den bedste og en saare naturlig Ordning, skal jeg dog ikke undlade at pege paa en nærliggende Modifikation, som mulig kan synes lige saa tiltalende for en ny Retskredsordning, den nemlig, at de 3 Silkeborg nærmest beliggende Sogne af nærværende Jurisdiktion, Gødvad, Balle og Funder, lægges under Silkeborg By og Birk. Disse 3 Sognes Indbyggerantal udgør efter sidste Folketælling 2,982, og Indbyggerantallet vilde derefter for nærværende Jurisdiktion blive ca. 22,000 og for Silkeborg By og Birk ca. 21,000. De to Jurisdiktioners Indbyggerantal vilde saaledes blive omtrent lige store, og de maatte formentlig begge henregnes til Embeder af 1ste Klasse, saaledes som ogsaa forudsat for de to Dommerembeder, der efter Forslaget skulde oprettes i Silkeborg. En saadan Delings Gennemførelse vilde kun medføre en Udgift en Gang for alle af 5,000 Kr. for Overførelse af Skøde- og Pantevæsenet m. v., og den vilde ikke i væsentlig Grad forrykke Forholdene, ligesom den maaske vilde stemme bedst med Ønsket hos de 3 Sognes Beboere, hvis Adgang til Ting- og Retskontor derved i nogen Grad vilde blive lettere end nu. Afgivelse af noget større Omraade af nærværende Jurisdiktion vilde derimod være utilraadelig og paakræves hverken af Beliggenheden eller af noget af Befolkningen i Almindelighed udtalt begrundet Ønske.

Med Hensyn til Politikredsenes tør det formentlig forudsættes, at det vil blive paalagt Politimesteren at have Ophold og Kontor i Silkeborg, og at der saa i Kallerup vil blive oprettet et Bipolitikontor. Der vides i saa Fald intet at erindre imod den foreslaede Inddeling af Politikredsenes.

Bilow.

Underbilag 3.

By- og Herredskontoret i Skive.

Den 28. April 1914.

Til Viborg Stiftamt.

I Besvarelse af Stiftamtets Skrivelse af 24. ds. angaaende den i Retspleje-lovforslaget omhandlede Omlægning af Landets Rets- og Politikredse skal jeg tjenstligst udtale, at medens der jo for nærværende Jurisdiktionens Vedkommende efter Forslaget ingen Ændring finder Sted for Retskredsens Vedkommende, er Betydningen af den foreslaede Sammenlægning af Skive Købstad og Sallinglands Herreder og Nykøbing Købstad og Morsø Herreder til een Politikreds ikke let at overskue, og den vil formentlig ikke kunne undgaa at medføre forskellige Vanskeligheder. Hvorledes disse Vanskeligheder vil vise sig, og specielt om de vil vise sig stærkest her i Jurisdiktionen, vil formentlig væsentligst atter bero paa, hvor Politimesteren i den samlede Politikreds kommer til at bo, hvilket efter Forslaget skal afgøres senere efter Justitsministeriets Bestemmelse. Hvis det ikke bliver i Skive, vil det formentlig være nødvendigt her at oprette et Bipolitikontor, men om dette vil kunne være tilstrækkeligt, er ikke let at afgøre. For

Herredernes Vedkommende vil det muligt ikke afføde større Vanskeligheder, men for Købstadens Vedkommende har Politimesteren eller Magistraten, hvis Virksomhed jeg antager maa gaa over til Politimesteren, da den er af administrativ Natur, saa mange Forretninger af kommunal eller lokal Natur — som Medlem af Bygningskommissionen og Kirkeinspektionen, Formand for Sundhedskommissionen, Brandkommissionen, Svendeprovkommissionen, vedrørende Næringsvæsenet, borgerlige Vielser m. m. —, at jeg ikke kan antage andet, end at det vil medføre ikke ringe praktiske Vanskeligheder, at Købstadens Politimester ikke bor her, idet de nævnte Funktioner ikke, eller i alt Fald for største Delen ikke, vil kunne udføres af Fuldmegetige, men kræver Politimesterens personlige Nærværelse og Virksomhed.

Lemming.

19.

Ringkøbing Amt.

Rindumgaard, Ringkøbing, den 29. April 1914.

I Henhold til Skrivelse fra Indenrigsministeriet af 23. d. M. skal man tjenstligst indberette, at der den 28. d. M. afholdtes et Møde af Ringkøbing Amtsraad til Afgivelse af Erklæring angaaende de Retsplejelovforslaget vedføjede Tavler over Rets- og Politikredse. Paa Mødet vedtoges følgende Udtalelse:

Amtsraadet maatte formene, at der for Amtsraadskredsens Beboere knytter sig saa væsentlige Interesser til Bevarelsen af den hidtilværende Inddeling af Amtets Retskrede, at denne i sin Helhed bør opretholdes; man kan saaledes fuldt ud slutte sig til den Ændring i det Rigsdagen forelagte Lovforslag, som har fundet Udtryk i den nu foreliggende Fortegnelse over de tænkte Retskrede, ifølge hvilken ogsaa Bølling-Nørre Herreder og Ringkøbing Købstad samt Ulvborg-Hind Herreder vedbliver at være tvende selvstændige Retskrede.

Med Hensyn til Politikredse maatte man i Betragtning af den store Udstrækning af den Kreds, der fremkommer ved Sammenlægning af Bølling-Nørre og Ulvborg-Hind Herreder, Kredens Form og Indbyggertal samt den stadig tiltagende Udvikling, der foregaar i disse Egne, nære Betænkning ved at give Forslaget herom sin Tilslutning. Idet i ethvert Tilfælde et Bipolitikantor med omfattende Virksomhed straks vilde blive nødvendigt, fandt man derfor Anledning til at henstille til Overvejelse, om ikke den Besparelse, der kunde indvindes ved Oprettelsen af et saadant i Stedet for en selvstændig mindre Politikreds, vilde blive for ringe i Sammenligning med de Fordele, sidstnævnte Ordning vilde frembyde for Befolkningen og for Varetagelsen af Politiforretningerne.

H. C. Dons.

Til Justitsministeriet.